

Undersøgelse om rapportering af samfundsansvar

juni 2010

Resumé

2009 var det første år, hvor en række virksomheder ifølge årsregnskabslovens § 99 a skulle rapportere om samfundsansvar. Virksomhederne omfattet af § 99 a skal i årsrapporten:

1. redegøre for virksomhedens politikker for samfundsansvar,
2. oplyse om hvordan politikkerne omsættes til praksis og
3. vurdere, hvad der er opnået som følge af arbejdet med samfundsansvar.

Har virksomheden ikke politikker for samfundsansvar, skal dette ligeledes oplyses. Det er således ikke ulovligt ikke af have politikker for samfundsansvar – når blot det oplyses.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har ønsket at undersøge i hvilken udstrækning, lovens bestemmelser er implementeret i praksis. På den baggrund har Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer og Copenhagen Business School foretaget en række undersøgelser af virksomhedernes implementering af lovkravet om redegørelse for samfundsansvar i deres 2009-årsrapporter, dvs. rapporteringen efter det første år med lovgivningen.

Som led heri udsendte FSR den 17. maj 2010 et spørgeskema til samtlige af foreningens medlemmer i revisionsfirmaerne. Formålet var at få belyst revisors kunders ambitionsniveau, når de rapporterer om samfundsansvar, jf. årsregnskabslovens § 99 a.

I undersøgelsen bliver revisorerne bl.a. bedt om at vurdere kundernes rapportering ud fra en helhedsvurdering af rapporteringen, dens omfang og indhold.

156 revisorer ud af 1775 adspurgte revisorer har svaret med en vurdering af deres kundeportefølje. Undersøgelsen dækker mellem 494 og 892 virksomheder ud af de ca. 1.100 virksomheder i Danmark, der er omfattet af ÅRL § 99 a.

Undersøgelsen viser bl.a. følgende:

- 60 % af virksomhederne har valgt blot at overholde minimumskravene i § 99 a, d.v.s. de oplyser, at de ikke arbejder med samfundsansvar.
- Risici og omdømme fylder relativt meget i begrundelserne for virksomhedernes CSR-arbejde, mens virksomhedernes arbejde med CSR ikke har synderligt sigte mod innovation.
- 45 % oplyser, at CSR ikke er et emne, der nyder bestyrelsernes bevågenhed, mens ca. 20 % af bestyrelserne er meget involveret i CSR-arbejdet.
- Emnemæssigt fylder miljø mest i beretningerne, mens menneskerettigheder og antikorrupcion fylder mindst.

- Undersøgelsen giver det indtryk, at rapportering om opnåelse af resultater det første år i overvejende grad sker ved kvalitative beskrivelser.
- 2 ud af 3 redegørelser indarbejdes som en del af ledelsesberetningen.

Undersøgelsens resultater indgår i en samlet rapport udarbejdet af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Rapporten er tilgængelig på www.fsr.dk

Baggrund

FSR udsendte den 17. maj 2010 et spørgeskema til samtlige af foreningens medlemmer i revisionsfirmaerne. Formålet var at få belyst revisors kunders ambitionsniveau, når de rapporterer om samfundsansvar, jf. årsregnskabslovens § 99 a (ÅRL § 99 a).

I undersøgelsen bliver revisorerne bedt om at vurdere kundernes rapportering¹ ud fra en helhedsvurdering af deres rapportering, rapporteringens omfang og indhold, om rapporteringen er indarbejdet som en del af ledelsesberetningen, om den offentliggøres på virksomhedens hjemmeside eller udarbejdes som en selvstændig CSR-redegørelse eller en supplerende beretning².

Ved fristens udløb den 26. maj 2010 var der indkommet 309 besvarelser. 190 besvarelser var fuldført, mens 119, som var delvist gennemført, ikke indgår i analysen. Det har været muligt at springe besvarelse af spørgsmål over, hvilket indebærer, at summerne for antallet af besvarelser på forskellige spørgsmål ikke er identiske.

Blandt de 190, der fuldførte besvarelse af spørgeskemaet, er der foretaget yderligere sortering for at sikre, at der kun medregnes svar fra én revisor pr. kundevirksomhed. Dette skyldes, at det ikke er usædvanligt, at der er to eller flere revisorer tilknyttet større virksomheder, men kun svaret fra den ene er medtaget³.

Ved undersøgelsens indledning oplyses, hvor mange kunder man har. Sammenholdes oplysningerne om antallet af kunder med svarforekomsterne i de enkelte intervaller, dækker besvarelserne mellem 494 og 892 virksomheder ud af de ca. 1100 virksomheder, der er omfattet af ÅRL § 99 a (jf. tabel 1 neden for/ figur 1 på næste side).

Tabel 1:

Estimat for antallet af virksomheder der er omfattet af undersøgelsen

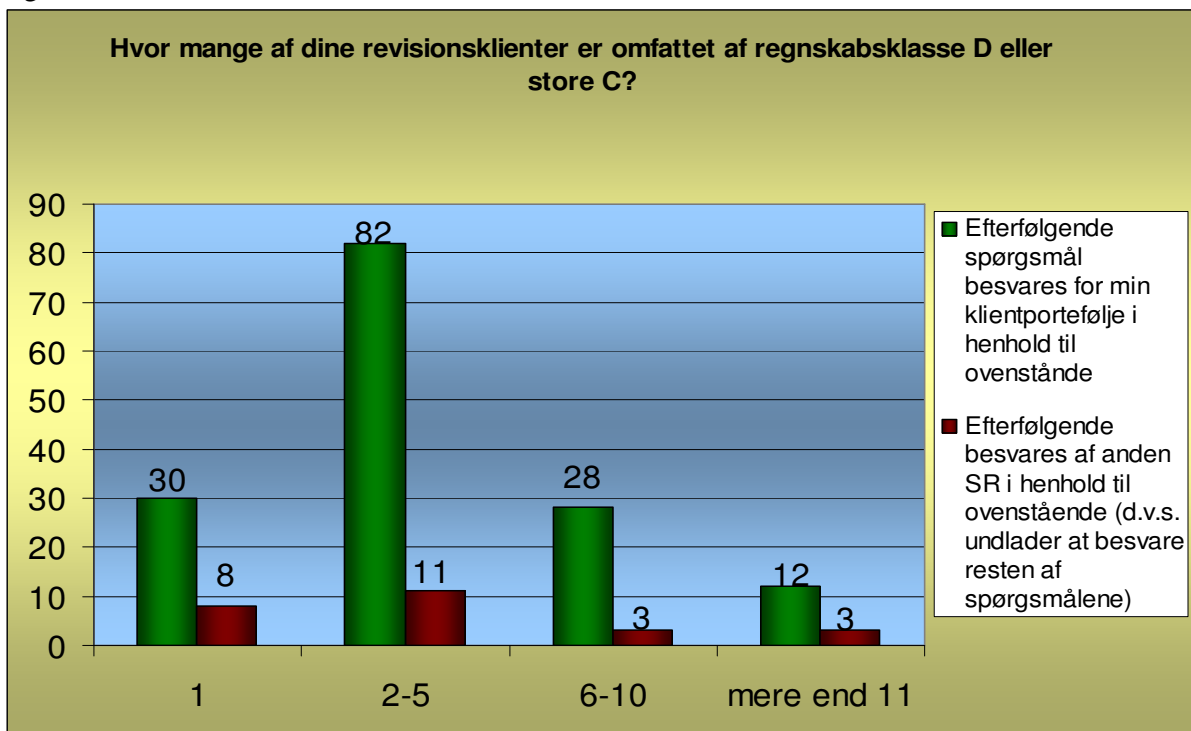
<i>Klientportefølje/antal virksomheder i D eller C+</i>	<i>Revisorer, der svarer i klientintervallet</i>	<i>Antal virksomheder:</i>	
		<i>Min.</i>	<i>Max.</i>
1	30	30	30
2-5	82	164	410
6-10	28	168	280
>11	12	132	132
I alt	152	494	852

¹ Konkret oplyser revisorerne i undersøgelsen, hvor stor en (procentvis) andel af deres respektive kundeportefølje de – i 20 % intervaller – vurderer, falder inden for den kategori, spørgsmålet vedrører. Hvis der er tvivl, eller spørgsmålet ikke kan besvares, springes det over.

² Er redegørelsen ikke placeret i selve ledelsesberetningen, men f.eks. på virksomhedens hjemmeside eller i en supplerende beretning, skal der i ledelsesberetningen oplyses om placeringen

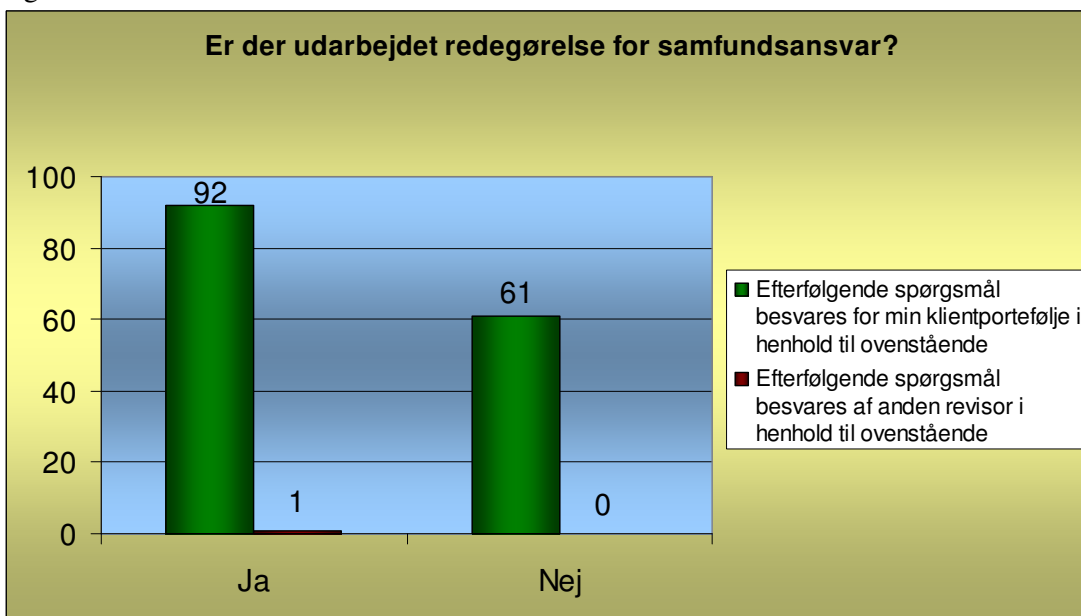
³ Hvis der har været flere revisorer tilknyttet en virksomhed, fremgår det af indledningen til spørgeskemaet, at kun en revisor - virksomhedens primære revisor - skal forestå besvarelse. 156 revisorer oplyste, at de besvarede for deres egen kundeportefølje, og det er deres svar, der indgår i undersøgelsens resultater.

Figur 1:

92 revisorer oplyser, at der er udarbejdet redegørelse for samfundsansvar for en eller flere af deres kundevirksomheder. 61 oplyser, at der ikke er udarbejdet redegørelser for samfundsansvar i de virksomheder, de er revisor for. Disse virksomheder skal ifølge loven alene oplyse, at de ikke har politikker for samfundsansvar.

Figur 2:

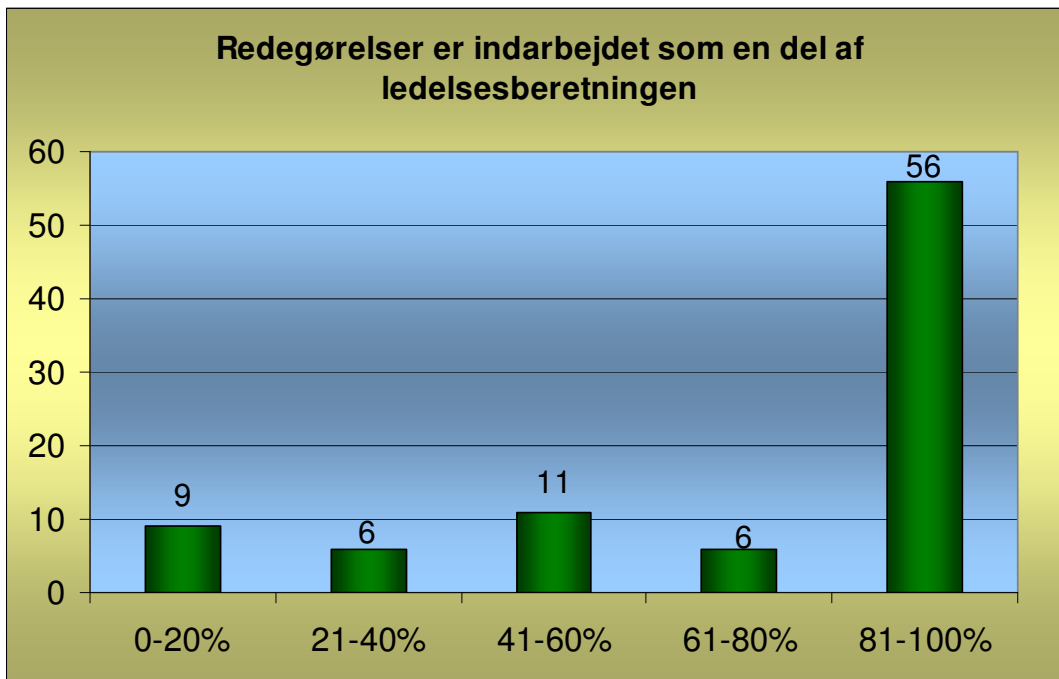
En del virksomheder er undtaget fra bestemmelsen om rapportering om § 99 a. Det er for eksempel tilfældet, hvis virksomheden er tilsluttet FN's Global Compact eller Principles for Responsible Investments (PRI). Disse virksomheder skal i stedet udarbejde en fremskridtsrapport. Virksomheder, der er dattervirksomheder af et moderselskab, der offentliggør CSR rapportering, er ligeledes undtaget.

Virksomheder, der er undtaget som følge af moderselskabsrapportering eller tilslutning til FN-ordninger, udgør kun en mindre del⁴, idet forholdsvis mange af svarene vedr. anden rapportering opgives at ligge i intervallet 0 - 20 % af virksomhederne i klientporteføljen.

Ledelsesberetning eller selvstændig rapportering

Redegørelserne er for en stor dels vedkommende indarbejdet som en del af ledelsesberetningen (56 – ud af i alt 89, der besvarer dette spørgsmål – svarer i intervallet 80-100 %).

Figur 3:

⁴ Henholdsvis

- 49 for dattervirksomheder af moderselskaber der offentliggør CSR rapporteringer,
- 76 for virksomheder, der er tilsluttet UN:Global Compact og udarbejder COP-rapport (fremskridtsrapport) og
- 80 for virksomheder, der er tilsluttet UN:Principles for Responsible Investment

I stedet for at lade redegørelsen være indarbejdet som en del af ledelsesberetningen kan man ifølge loven alternativt vælge at lade redegørelsen offentliggøre i en selvstændig eller supplerende beretning i form af f.eks. en bæredygtighedsrapport med klar henvisning dertil i ledelsesberetningen.

Ganske få virksomheder har imidlertid udarbejdet en selvstændig redegørelse for samfundsansvar/CSR- rapportering eller supplerende beretning herom (71 – ud af 82, der besvarer på dette spørgsmål – svarer i intervallet 0-20 %), og tilsvarende offentliggør relativt få virksomheder en redegørelse på virksomhedernes hjemmeside (50 svarer i intervallet 0-20 %).

Rapporteringens form

Virksomheder, der har tilsluttet sig FN's Global Compact eller FN's principper for ansvarlige investeringer (PRI)⁵, er forpligtet til at offentliggøre en fremskridtsrapport, og er på den baggrund fritaget for pligten til at udarbejde en redegørelse om samfundsansvar, men kan i stedet oplyse om, at de er tilsluttet FN's ordninger.

Besvarelsene viser, at forholdsvis få virksomheder i 2009 har valgt at udarbejde rapportering efter principperne i Global Reporting Initiative, GRI:G3⁶. Og relativt få virksomheder har valgt at tilslutte sig UN:Global Compact (UN:GC) eller UN:Principles for Responsible Investment (UN:PRI). D.v.s. forholdsvis få virksomheder er på denne baggrund fritaget fra at rapportere om samfundsansvar.

Besvarelsene viser også, at det er få virksomheder, der har planer om at tilslutte sig UN:GC eller UN:PRI i 2010 - eller som har planer om at anvende GRI:G3 for 2010 rapporteringen. Spørgsmål om planer for 2010 besvares for alle tre ordninger med mere end 73 svar i intervallet 0-20 % af klientporteføljen.

5

UN Global Compact (UN:GC) er verdens største frivillige netværk for samfundsansvar. Tilslutning til UN:GC indebærer, at virksomheden i en fremskridtsrapport skal beskrive, hvordan man i praksis forsøger at efterleve ti principper for menneske- og arbejdstagerrettigheder, miljø og korrupsion. Tilsvarende skal virksomheder tilsluttet UN:PRI (principper for ansvarlige investeringer) udarbejde en fremskridtsrapport.

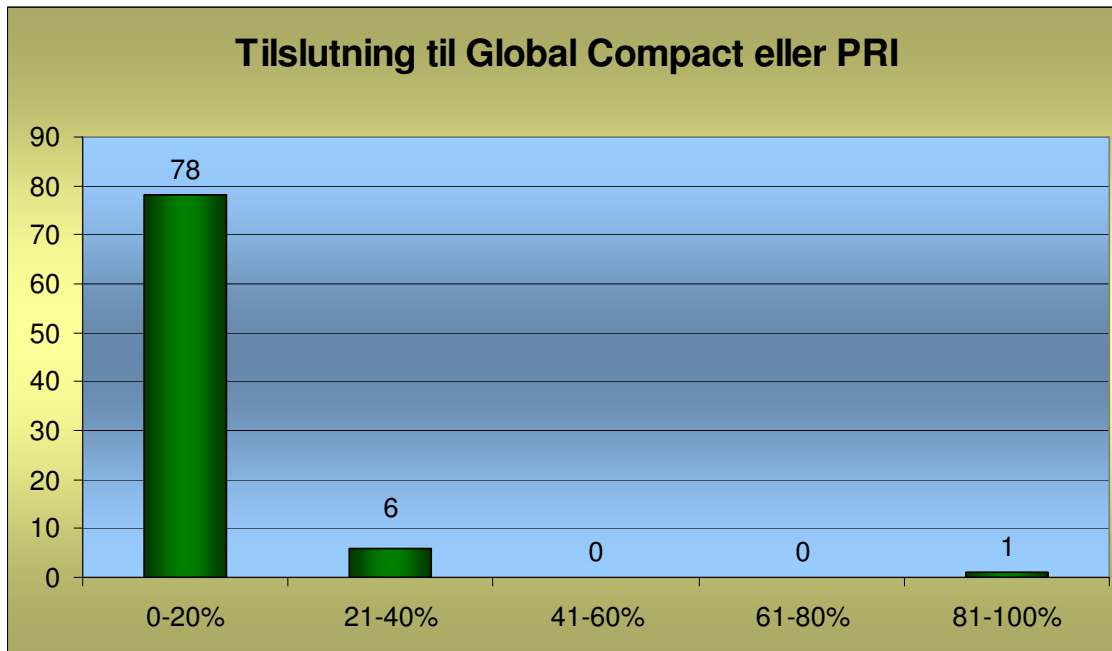
6

Global Reporting Initiative, GRI, er en anerkendt ramme for redegørelse om samfundsansvar. Den indeholder principper og indikatorer for opgørelse af økonomiske, miljømæssige og sociale resultater. Ved at anvende internationalt anerkendte retningslinier for rapportering om samfundsansvar bliver transparensen øget.

Tilslutning til UN:GC eller UN:PRI

Andelen af virksomheder, som er tilsluttet UN:GC eller UN:PRI vurderes af 78 ud ad 85, der svarer, til at være i intervallet 0-20 % af virksomhederne.

Figur 4:

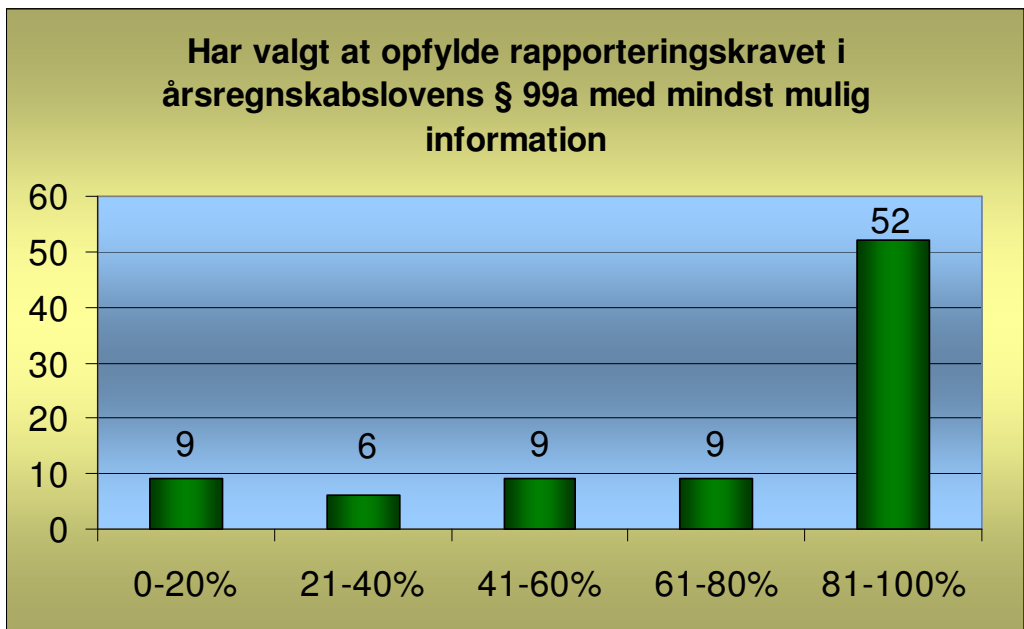

Dette indebærer, at de virksomheder, der svares for i undersøgelsen (og som ikke er omfattet af moderselskabsrapportering), alt andet lige bør udarbejde en redegørelse om samfundsansvar. Dette skal ses i lyset af, at kun et fåtal som følge af deres tilslutning til CG eller PRI, er fritaget for at udarbejde en redegørelse om samfundsansvar.

Ambitionsniveauet i rapporteringen

52 (af i alt 86, der besvarer spørgsmålet) vurderer, at 80-100 % af virksomhederne har valgt at opfylde rapporteringskravet i § 99 a mindst muligt, hvilket i praksis betyder, at det blot oplyses, at virksomheden ikke har politikker for samfundsansvar. Ambitionsniveauet for en del af de rapporterende virksomheder synes således ikke umiddelbart at være voldsomt højt.

Figur 5:

Redegørelsernes indhold

Politikker for enkeltområder

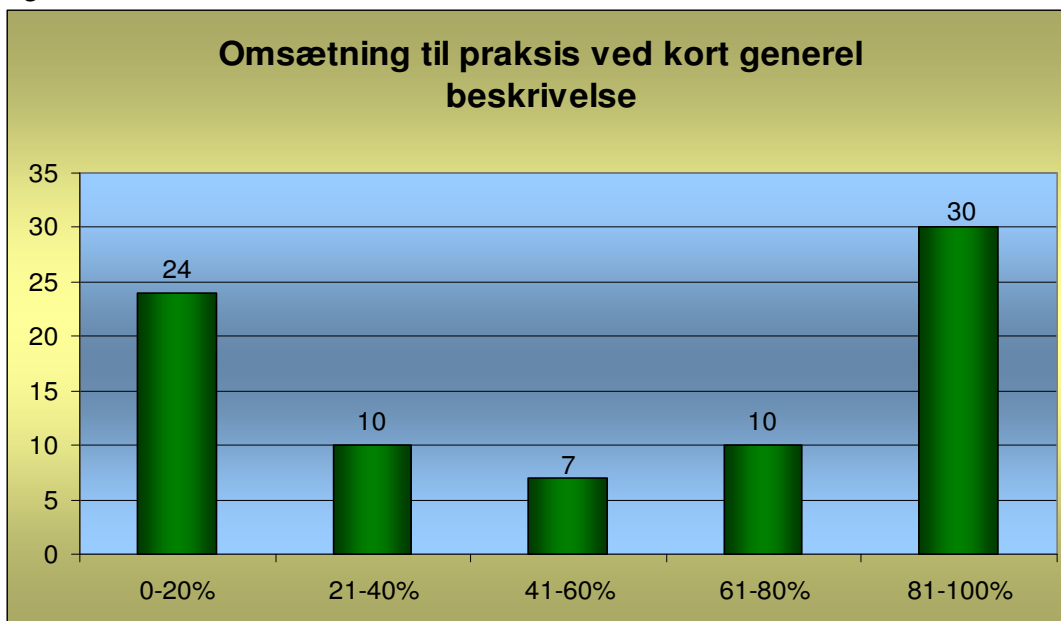
Blandt de emner⁷, virksomhedernes redegørelse omfatter, er miljø topscorer – med 37 besvarelser i intervallet 80-100 %. Antikorrupcion og menneskerettigheder ligger i den anden ende af skalaen med hhv. 66 og 52 besvarelser i 0-20 % intervallet.

Det synes således at være forhold i virksomhedernes nærhed – miljø – der umiddelbart har ligget virksomhederne nærmest ved rapporteringen om samfundsansvar. Områder som antikorrupcion og menneskerettigheder ligger længere ude på virksomhedernes radar.

Omsætning af politik til praksis

Når der redegøres for, hvordan politik omsættes til praksis, vurderer 30 i intervallet 80-100 %, at dette foregår ved en kortfattet generel beskrivelse af, hvordan politikkerne omsættes til praksis, jf. neden for.

Figur 6:

⁷ Der spørges om følgende kategorier:

- Miljø
- Klima
- Menneskerettigheder
- Arbejdstagerrettigheder
- Antikorrupcion
- Øvrige emner, herunder lokale danske forhold

Mere end 1/3 svarer i intervallet 0-20 %, at politik enten omsættes til praksis ved at henvise til en redegørelse for, hvordan enkeltpolitikker omsættes til praksis, ved henvisning til certificerede ledelsessystemer eller ved omtale af organiseringen af CSR-arbejdet.

Besvarelserne tyder således ikke på, at der er en udbredt praksis med en sammenhængende rapportering, men snarere en deskriptiv afrapportering for enkeltområder.

Redegørelse for, hvad der er opnået i regnskabsåret

I forhold til virksomhedernes redegørelse for, hvad der er opnået i regnskabsåret, vurderer 59 (af i alt 83), at 0–20 % af virksomhederne redegør ved angivelse af kvantitative indikatorer.

49 (af i alt 83) vurderer, at 0–20 % af virksomhedens redegørelse for, hvad der er opnået i regnskabsåret, foregår ved oplysning om, at mål er realiseret.

Endelig vurderer 32 (af i alt 85), at 0–20 % af virksomhedens redegørelse for, hvad der er opnået i regnskabsåret, foregår ved kvalitative beskrivelser – og 23 svarer, at der anvendes kvalitative indikatorer i 80–100 % af tilfældene.

D.v.s. kvalitative beskrivelser synes at fylde relativt meget, når der redegøres for, hvad der er opnået i årets løb.

Opgjort på enkeltområder fylder 'øvrige emner – herunder lokale danske forhold' mest i virksomhederne redegørelser. 24 ud af 85 svarer i intervallet 80–100 %. 17 ud af 85 svarer 'miljø' i intervallet 80-100 %.

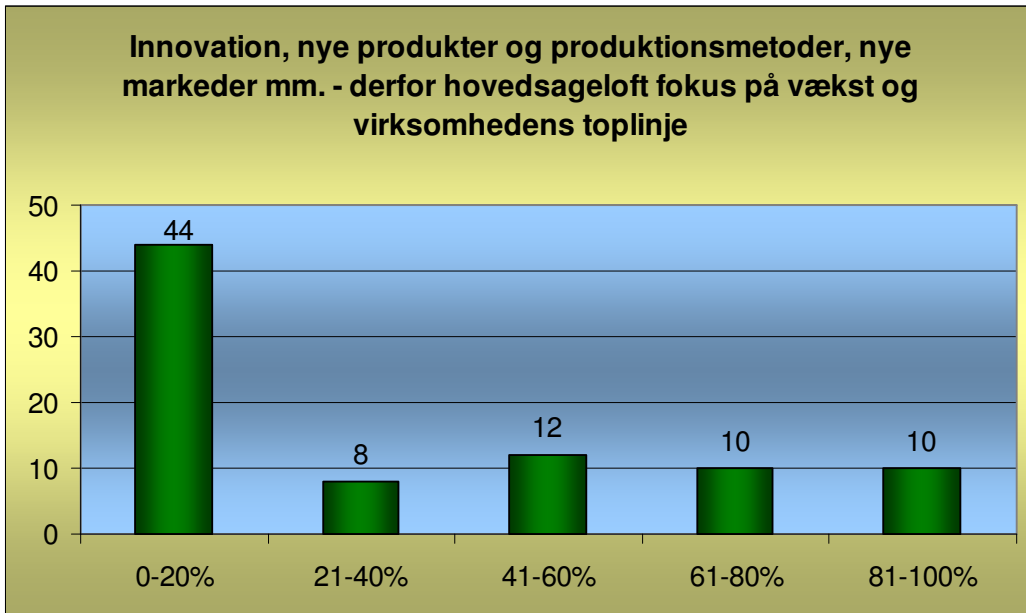
Redegørelse om forventninger til arbejdet fremover

Betragtes forventningerne til emner for det fremtidige arbejde, svarer 18 ud af 87 'miljø' i intervallet 80–100 %, og 16 ud af 84 svarer 'øvrige emner, herunder lokale danske forhold'.

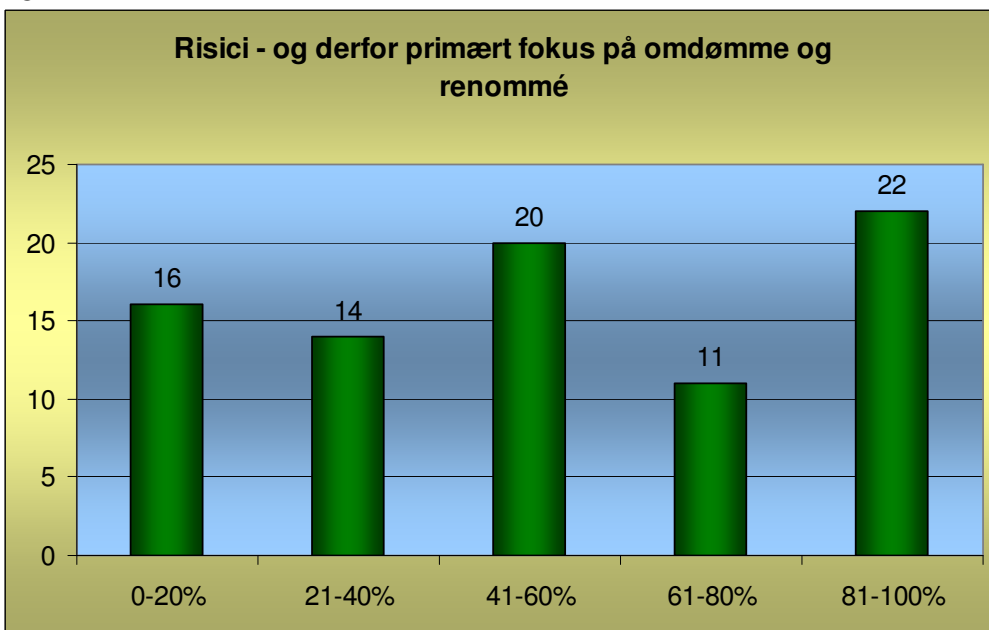
Fokus i virksomhedernes arbejde med CSR

Virksomhedernes arbejde med CSR har ikke synderligt sigte mod innovation. 44 svarer, at det er tilfældet i intervallet 0–20 %, jf. figur 7. Risici og omdømme er derimod væsentligt i virksomhedernes CSR-arbejde, jf. figur 8.

Figur 7:

Figur 8:

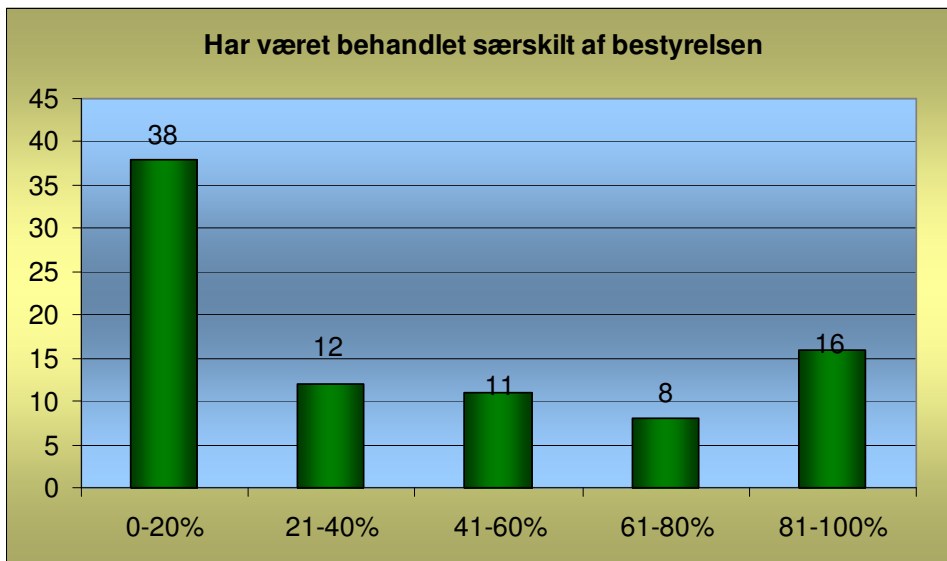

Organisatorisk fokus, ledelsesmæssig forankring og rapportering

CSR er ikke et emne, der i udpræget grad nyder bestyrelsernes bevågenhed. Hovedparten (38 af i alt 85) svarer, at området ikke har været behandlet særskilt af bestyrelsen (0-20 %).

CSR synes derfor hidtil at have været et område, der ikke er stærkt forankret i virksomhedernes organisatoriske top.

Figur 9:

Redegørelserne er hyppigt alene underkastet det lovpligtige konsistenscheck (57 svarer i intervallet 80-100 %), jf. nedenfor.

Figur 10:

